

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ještě jednou k odpovědnosti za vady prodané věci

Osobně se domnívám, že obchodníky nemusí „děsit“ nová dvouletá záruční doba, která sice posiluje práva kupujícího a klade větší nároky na výrobce, na druhou stranu však kupujícímu neposkytuje „kouzelnou hůlku“ k vyřešení svého spotřebitelského problému a v určitých ohledech ho omezuje. Např. jsem již zmínil rozdílné postupy při reklamování vady do šesti měsíců od převzetí věci a po této době.

Z důvodu podnětných reakcí čtenářů epravo.cz k článku „8752. Odpovědnost za vady prodané věci“ jsem se k tomuto tématu ještě podrobněji vrátil, abych vysvětlil některé ne zcela jasné závěry uvedené v původním článku. Ve svém článku ze dne 7.6. 2001 „8752. Odpovědnost za vady prodané věci“, ve kterém se zabývám odpovědností za vady prodané věci, mj. uvádím, že judikatura se vyslovila v tom smyslu, že vrací-li kupující po účinném uplatnění práva na zrušení smlouvy nebo práva na výměnu věci prodávajícímu věc již používanou, nemá prodávající právo na náhradu za znehodnocení této věci vzniklé jejím užíváním a opotřebením do okamžiku zrušení smlouvy nebo výměny věci (R 17/76). Jedná se sice o rozhodnutí z roku 1976, nicméně toto rozhodnutí stále platí, jelikož nebylo nahrazeno jiným, novějším rozhodnutím v této věci. Jedná se tedy o stále platný obecný názor. Judikatura soudů sice není pramenem práva podle teorie práva, nicméně rozhodnutí soudů (vyšších stupňů) jsou obecně respektována. Chápu, že prodávajícím se tento výklad nemusí zamlouvat a také zřejmě nezamlouvá, ale zatím překonán nebyl, bez ohledu na to, že rozhodnutí bylo přijato v roce 1976, tedy v době státního vlastnictví.

Stejného názoru je i komentář Holub, Fiala, Bičovský (8. vydání, Linde, 2002). Zdůrazňují, že právo na výměnu věci za bezvadnou je třeba odlišit od odstoupení od smlouvy s tím, že je uzavřena smlouva nová. Při výměně věci trvá původní smlouva. Proto ani z jedné ani z druhé strany není nárok na vyrovnání případného cenového rozdílu. Rovněž nemá prodávající nárok na to, aby zohlednil délku užívání věci do té doby, než bylo uplatněno právo z odpovědnosti za vady. Odstoupením dochází ke zrušení smlouvy (§ 48 občanského zákoníku, dále jen „OZ“). Zrušením smlouvy o prodeji dochází tedy k obnovení vlastnictví věci na prodávajícího. Jestliže kupující, který platně použil právo zrušit kupní smlouvu, vrátil prodávajícímu včas a správně věc již používanou, nemá prodávající právo na to, oč se hodnota věci jejím užíváním a tedy i opotřebením, snížila, tj. za užívání věci kupujícím do zrušení smlouvy nepřísluší prodávajícímu žádná náhrada. Podobně se k této problematice staví i komentář Švestka, Jehlička, Škárová (7. vydání, C. H. Beck, 2002), když říkají, že pokud dojde k výměně věci nebo ke zrušení smlouvy, nemá prodávající právo na náhradu za znehodnocení vrácené věci (např. z důvodu náhrady škody nebo bezdůvodného obohacení), ke kterému došlo jejím běžným opotřebením za dobu od převzetí věci kupujícím. Případné znehodnocení nad obvyklou míru nebo opotřebením vzniklé za dobu od uplatnění nároku do provedení výměny, pokud bylo způsobeno prodlením kupujícího, může být prodávajícímu uhrazeno jen při splnění předpokladů § 420 (odpovědnost za škodu). Toto je snad jediné ustanovení, o které by se prodávající mohl případně „opřít“, ovšem za splnění dalších předpokladů. Jinak se obecně z žádného ustanovení OZ nedá vyvodit to, že by prodávajícímu příslušela náhrada za užívání věci kupujícím do zrušení smlouvy nebo do výměny věci. Jenom poznamenávám, že oba komentáře jsou dílem odborníků v oboru občanského práva a odrážejí právní stav k 1.1. 2002.

Jiná je ovšem situace, kdy dojde k užívání věci po účinném odstoupení od smlouvy a kupujícímu vzniká užitek. Protože od té doby nemohl být v dobré víře, že mu věc patří, je povinen užitek vydat prodávajícímu (§ 458/2 OZ). Na druhou stranu ale užitek ze zrušené smlouvy vyjádřený úrokem z

prodlení však získal i prodávající tým, že měl k dispozici kupní cenu, ohledně níž od zrušení smlouvy nemohl být v dobré víře, že mu patří. Za této situace je třeba dovodit, že z důvodu vydání bezdůvodného obohacení, které má v tomto případě vzájemnou povahu, může být prodávajícímu poskytnuta náhrada za znehodnocení prodané věci vzniklé jejím užíváním od zrušení smlouvy do vrácení věci jen oproti zaplacení úroku z prodlení prodávajícím z jím držené kupní ceny.

Je pravda, že spotřebitel dostane nazpět vždy celou MC, nehledě na to, zda např. obuv užíval čtyři nebo pět měsíců a poté uplatnil práva z odpovědnosti za vady, tedy ji reklamoval. Toto je současný stav a dle platné právní úpravy nepřísluší prodávajícímu žádná náhrada za užívání věci kupujícím. Ani po implementaci směrnice č. 1999/44/EC nedochází v tomto ohledu k žádné změně.

Novela OZ č. [136/2002](#) Sb. implementuje do našeho právního řádu obsah již zmíněné směrnice č. 1999/44/EC, tak aby česká úprava byla v souladu s evropskými předpisy. Spotřebitel se sice může na první pohled radovat z dvouleté záruční doby, ale celá problematika není tak jednoduchá, jak na první pohled vypadá a i pro spotřebitele budou na základě této novely existovat jistá omezení a nejen samé výhody.

Záruční doba bude od 1.1. 2003 dva roky, ale pro spotřební zboží, které bylo vyrobeno do data účinnosti z. č. 136/2002, se při prodeji v obchodě mohou použít ustanovení o záruční době podle dosavadních právních předpisů, nejdéle však do 31.12. 2003. Tato skutečnost musí být výslovně uvedena na záručním listu nebo na dokladu o zakoupení věci a kupující na to musí být upozorněn. Není ovšem pravdou, že od 1.1. 2003, kdy začne platit dvouletá záruční doba, má spotřebitel ve všech směrech vyhráno. Především, rozpor s kupní smlouvou, který se projeví během prvních šesti měsíců ode dne převzetí věci, se považuje za rozpor existující již při jejím převzetí (presumuje se, že vada zde byla již při převzetí), pokud to neodporuje povaze věci nebo pokud se neprokáže opak. V takovém případě má kupující právo na to, aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu věc uvedl do stavu odpovídající kupní smlouvě, a to podle požadavku kupujícího výměnou věci nebo její opravou; není-li takový postup možný, může kupující požadovat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit. To neplatí, pokud kupující před převzetím věci o rozporu s kupní smlouvou věděl nebo rozpor s kupní smlouvou sám způsobil. Navíc novelizovaný OZ obsahuje poměrně důležité ustanovení, které posiluje práva prodávajícího, a to sice, že záruka se nevztahuje na opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním. Pokud se vada projeví až po prvních šesti měsících ode dne převzetí věci, následuje částečně modifikovaný postup než ten, který je popsán výše u vad, které se projeví během prvních šesti měsíců. Jde-li o vadu, kterou lze odstranit, má kupující právo, aby byla bezplatně, včas a řádně odstraněna, a prodávající je povinen vadu bez zbytečného odkladu odstranit. Není-li to vzhledem k povaze vady neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci, nebo týká-li se vada jen součásti věci, výměnu součásti. Není-li takový postup možný, může kupující žádat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit. Jde-li o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být užívána jako věc bez vady, má kupující právo na výměnu věci nebo má právo od smlouvy odstoupit. Táž práva přísluší kupujícímu, jde-li sice o vady odstranitelné, jestliže však kupující nemůže pro opětovné vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad věc řádně užívat. V tomto případě zůstává dosavadní právní úprava.

Osobně se domnívám, že obchodníky nemusí „děsit“ nová dvouletá záruční doba, která sice posiluje práva kupujícího a klade větší nároky na výrobce, na druhou stranu však kupujícímu neposkytuje „kouzelnou hůlku“ k vyřešení svého spotřebitelského problému a v určitých ohledech ho omezuje. Např. jsem již zmínil rozdílné postupy při reklamování vady do šesti měsíců od převzetí věci a po této době. Významné je i ustanovení o opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním.

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)